

STUDIEORLOVSRAPPORT af Nina Morthorst.

Jeg har haft studieorlov fra 1.10-31.12.2012

Studieemne

Videre studier og udfoldelse af mit teologiske speciale fra 2001 med titlen "Anonyme Alkoholikere, AA og Oxfordgruppebevægelsen – især med henblik på "det religiøse perspektiv", forståelsen af den "Højere Magt" i AA's 12-trinsprogram.

Indledning

Da jeg skrev mit speciale i 2001 kunne jeg konstatere, at emnet rummede mere stof, end jeg kunne nå at behandle i et begrænset speciale.

Under arbejdet med specialet, som jeg havde afgrænset til at dække AA's religiøse perspektiv nåede jeg frem til, at AA's 12-trinsprogram hviler på et kristent evangelisk grundlag med rødder tilbage til den kristne tradition, nærmere den anglikanske kirkes tradition og med Oxfordgruppebevægelsen i centrum. En fri kristen vækkelsesbevægelse med vægt på personlige åndelige oplevelser og "livsforvandling" som mål.

Jeg har beskrevet AA bevægelsen og Oxfordgruppebevægelsens tilblivelseshistorier i to tidsperioder, den tidlige fra ca. 1933 – 1938 og sene fra 1939 til i dag.

Jeg koncentrerede mig i specialet om den tidlige periode ca. 1933-1938, især det skelsættende år 1938, hvor grundlæggerne Bill og Bob brød med Oxfordgruppen.

Inden da havde Bill og Bob deres tilhørsforhold i den kristne anglikansk evangeliske kirke, henholdsvis i Akron og New York og mødte her stedets præster Tunks og Shoemaker. De hentede her inspiration fra den kristne kirke og menighedslivet i missionshuset, der tilhørte Calvary Church i New York.

Præsten Shoemaker havde teologisk indflydelse på AA's grundlæggelse som præst, sjælesørger og oxfordgruppeleder og på arbejdet med AA efter 1941, hvor han havde brudt med Oxfordgruppen.

Shoemaker var ved siden af embedet som præst i Calvary Church leder af Oxfordgruppen i New York. Han arbejdede i inderkredsen af Oxfordgruppebevægelsen sammen med Frank Buchman, grundlæggeren af Oxfordgruppebevægelsen, som havde sit hovedkvarter i Calvary Missionshus.

Shoemaker og Buchman var tillige nære venner, indtil Oxfordgruppebevægelsen ændrede karakter fra at være en personlig fri kristen evangelisk vækkelsesbevægelse til at være en nationalistisk politisk bevægelse i forbindelse med 2. Verdenskrig. Af disse årsager brød Shoemaker forbindelsen med Buchman og Oxfordgruppebevægelsen i 1941 og lagde sine kræfter i arbejdet med tilblivelsen af AA i stedet for.

Hvor stor en rolle Shoemakers teologiske indflydelse har spillet i den tidlige periode er ikke tilstrækkeligt dokumenteret af den tilgængelige litteratur.

Til gengæld vidner den tilgængelige litteratur om, at der ikke er tvivl om, at Bill og Bob har hentet meget af deres "åndelige" inspiration fra Shoemaker (og Oxfordgruppen) til udviklingen af AA. Men hvad der i detaljer, er foregået i menigheden eller hvilke samtaler de indbyrdes har ført, ved vi ikke.

Den videre historiske udvikling for AA går stærkt efter Bill og Bobs skelsættende 1. afgangende møde og samtale med hinanden i Akron den 10.6.1934, hvor spiren til deres fællesskab lægges.

Efter at have anvendt et Oxfordgruppeinspireret 6-trins program til helbredelse af alkoholikere bliver det "berømte" 12-trinsprogram udarbejdet i 1939¹ og introduceret og kritiseret på møderne.

12-trinsprogrammets har i formål og indhold i forhold til det gamle 6-trinsprogram skiftet karakter til at være et "åndeligt program" – universelt - dog med et indhold, der afspejler et kristent inspirationsgrundlag med rødder i den kristne tradition og kirkeforståelse.

Teologiske begreber er udeladt i forhold til det gamle 6-trinsprogram, som direkte havde et kristen sprogbrug ved brug af glosen "synd".

Umiddelbart finder vi for eksempel ikke i 12-trins programmets "særlige teologi" en konkret henvisning til den apostolske trosbekendelse² med treenighedslæren om syndernes forladelse.

Det står enhver frit for, at fortolke 12-trinsprogrammets trosindhold. Trin 1 til 3 beskriver den totale overgivelse til magtesløsheden, hvor man ikke magter sit eget liv, og overgiver sin vilje og sit liv til Guds omsorg (som man forstår ham).

Sammenlignes trinnene med retfærdiggørelsestanken om frelse ved "troen alene" i Luthers evangelisk protestantisk forstand, gives nåden, frelsen, Guds kærlighed og barmhjertighed allerede som pagt med dåben.

Men hvad hver enkelt alkoholiker eller andre der anvender 12-trinsprogrammet har lagt og lægger af egen overbevisning i programmets ordlyd er en anden sag.³ Bill henviser til kristendommen på forskellige måder

¹

6-trinsprogrammet:

1. Trin: *We admitted that we were licked, that we were powerless over alcohol.*
2. Trin: *We made a moral inventory of our defects or sins.*
3. Trin: *We confessed or shared our shortcomings with another person in confidence.*
4. Trin: *We made restitution to alle those we had harmed by our drinking.*
5. Trin: *We tried to help other alcoholics, with no thought of reward in money or prestige.*
6. Trin: *We prayed to whatever God we thought there was for power to practice these precepts (Comes of Age 1957, 160).*

12-trinsprogrammet:

1. Trin: *We admitted we were powerless over alcohol- that our lives had become unmanageable.*
2. Trin: *Came to believe that a Power greater than ourselves could restore us to sanity'*
3. Trin: *Made a decision to turn our will and our lives over to the care of God as we understood Him.*
4. Trin: *Made a searching and fearless moral inventory of ourselves.*
5. Trin: *Admitted to God, to ourselves, and to another human being the exact nature of our wrongs.*
6. Trin: *Were entirely ready to have God remove all these defects of character.*
7. Trin: *Humbly asked Him to remove our shortcomings.*
8. Trin: *Made a list of all persons we had harmed, and became willing to make amends to them all.*
9. Trin: *Made direct amends to such people wherever possible, except when to do so would injure them or others.*
10. Trin: *Continued to take personal inventory and when we were wrong promptly admitted it.*
11. Trin: *Sought through prayer and meditation to improve our conscious contact with God as we understood Him, praying only for knowledge of His will for us and the power to carry that out*
12. Trin: *Having had a spiritual awakenings as the result of these steps, we tried to carry this message to alcoholics, and to practice these principles in all our affairs' (Comes of Age 1957, 50).*

² I den anglikanske kirke benyttes: "Den nikænske Trosbekendelse" (Holmquist, Hjalmar & Nørregaard, Jens, "Kirkehistorie bind II, 1949, 196 Akademisk Forlag, København).

³ Harold Begbie skrev om Oxfordgruppens metode: "Derfor kan hvert Menneske gøre Prøve paa denne Metode ganske uanset sine religiøse Meninger. Hvert Menneske, der ønsker at vokse, enhver, der ønsker Hjertefred og Sindsstyrke, kan prøve Sandheden af denne Metode i sit eget Liv uden at tage Hensyn til nogen Religion. Men ingen, som oprigtigt stræber efter at prøve Sandheden af denne Metode i sit eget Liv, vil til Slut kunne tvivle om, at naar han opdagede og forkyndte denne Lov om Menneskets aandelige Natur, var det *Jesus*, der ifølge Sagens Natur aabenbarede Sig som den, i hvem Verdenssandheden blev Menneske" (Begbie, Harold "Forvandlede mennesker" Træk fra "Oxford-Gruppe-Bevægelsen" Kirkeklokkens Forlag, København, 1933, 34). (Oversat fra engelsk titel "Life Changers, 1923).

ved blandt andet at henvise til den bøn af Frans af Assisi, som slutter med talen om en "opvågning til det evige liv" Han henviser til at AA fællesskabet aldrig ville have været opstået uden inspiration fra Frans af Assisi. Derfor skal der ikke så megen fantasi til at forestille sig, hvor Bills (og Bobs) trosverbevisning er placeret.

Uanset hvilke tros årsagssammenhænge den enkelte alkoholiker kommer med (eller ikke kommer med) i fællesskabet, så vil det i sig selv være et meget vanskeligt skridt at foretage, at skulle se sin egen totale magtesløshed i øjnene. Sygdommen er efter AA's opfattelse en form for benægtelse af tilstanden. Benægtelsen skal brydes ved at gennemgå trinnene i samarbejde og møde med andre i samme situation. For at kunne genoprette det personlige forhold til andre mennesker (og Gud), er det nødvendigt for alkoholikeren "at vride armen om på sig selv" og optræde i en ny ydmyg rolle i forhold til de skader og lidelser, som alkoholikeren har pådraget sig selv og andre.

Det er i sig selv et kristent udgangspunkt at genoprette det gode forhold i tillid og tro på tilgivelsen og "at elske Herren min Gud min næste og mig selv".

I specialets problemformulering efterlyste jeg de "*religiøse perspektiver*" bag *Anonyme Alkoholikers bevægelse og Oxfordgruppebevægelsen*. Min indkredsning af bevægelsernes indbyrdes historiske og religiøse relationer med rødder tilbage i den kristne kirkehistoriske tradition har tydeligt vist, at der bygges på et religiøst fundament.

Samtidig lever bevægelsen Anonyme Alkoholikere op til deres navn ved ikke at kalde programmet for et kristent helbredelsesprogram. Programmet er camoufleret således, at ALLE kan benytte sig af 12-trinsprogrammet og personligt tillægge det en religiøs betydning afhængig af trosverbevisning. Jeg har måttet begrænse mig her, men interesserer mig også for, på hvilken måde 12-trinsprogrammet kan anvendes i kristne gruppesammenhænge indenfor kirkerne. Det kan jo være, at nogle programpunkter fra Anonyme Alkoholikere kan bruges i en praktisk-teologisk sammenhæng i forbindelse med det kirkelige arbejde?

Som afslutning på denne indledning vil jeg citere Samuel Shoemakers egne ord: Hans ønske om en "opdagelse af en hjælpende kraft til det menneskelige personlighedsliv"⁴

Dette budskab er sandt at sige opfyldt langt over hvad Shoemaker kunne forvente, hvis han havde levet i vor tid.

Undersøgelsen

Med udgangspunkt i mit speciales afslutning og konklusion fra 2001 fik jeg lyst til at bruge en studieorlov til at undersøge AA'ernes syn på "Den højere Magt" i trinprogrammet. I "Vor tid" i 2012 ved at opsøge og tale med AA medlemmer i forskellige byer med AA grupper.

Jeg havde tænkt mig, at kombinere det med en rejse til USA, for at opsøge medlemmer og se stederne, hvor AA's grundlæggere boede i henholdsvis Akron og New York og kirken, Calvary Church, hvor grundlæggerne havde deres gang og hvor Shoemaker var præst:

⁴ Shoemaker, Samuel M. "*Skal kirken omvende sig*" 1934 (Autoriseret Oversættelse for Danmark af Rev. M. Shoemakers *The Conversion of The Church* ved Harald P. Madsen), P. Haase & Søns Forlag, København, s.9).

Her, hvor Frank Buchman og Samuel Shoemaker der oprindelig havde truffet hinanden til møder om fremtidens kirkelige diakoni og missionsarbejde. Her kunne bl.a. blandt hjemløse alkoholikere få korte ophold i kirkens missionshus.

I Oxfordgruppen deltog også Bob og Bill, hvis alkoholiske tilstande blev værre og værre, så lederne til sidst smed dem ud. I deres fælles fordrukne tilstand opstod AA, den 10. juni 1934 i første omgang med bibellæsninger i Bobs hjem. Siden udviklede AA sig til det verdensomspændende fællesskab, som vi kender i dag.

Rejseplanerne blev desværre skrinlagt, da orkanen "Sandy" hærgede New York og omegn! I stedet for satte jeg som mål, at vælge at besøge og føre samtaler (anonyme) med flere AA grupper jeg kunne komme i kontakt med i Helsingør, Malmø, København, Store Heddinge, Vordingborg, og Lolland Falster (Gundslev, Nykøbing F, og Maribo).

AA'er i Helsingør fortalte, at der også på Gran Canaria er AA grupper, som nogle havde kontakt med. Jeg valgte at tage til Gran Canaria, opsøge AA i kirkernes lokaler i byerne og foretage taler med AA'er i flere af byerne.: Arguineguin (Norske sømandskirke), Playa del Inglés og Las Palmas (Skandinaviske kirker for Sverige, Danmark, Norge og Finland).

Forløbet.

Jeg fik indkredset mit mål. At undersøge, nu ca. 10 år efter mit speciale om emnet, hvordan "den højere magt" i AA's åndelige 12-trinsprogram blev/bliver opfattet af de tusinde af mennesker, som hjælpes via AA.

Jeg startede min studieorlov med at læse og researche hvad der i litteraturen er skrevet om bevægelserne med særlig henblik på talen om "den højere magt". Jeg havde min gang på flere biblioteker, afhængig af, hvor jeg befandt mig i landet.

Jeg besøgte bl.a. Det Kgl. Bibliotek, i København for at læse litteratur, der ikke kunne hjemlånes. Bl.a. en bog fra 1994, med interessante brevudvekslinger mellem AA'er om bevægelsens "åndelige" helbredelsesprogram, oversat fra engelsk.⁵

Jeg havde også som mål at føre samtaler med AA'er flere steder i landet og udlandet og havde på forhånd indgået aftaler herom.

Jeg bosatte mig først i Nordsjælland for bl.a. der at føre samtaler med gamle AA'er i flere Nordsjællandske AA grupper. Ligeledes deltog jeg i "Stille- og meditationsgudstjenester" i bl.a. Rungsted og Sthens kirker, hvor mange AA'er kommer. Der er et fast mønster, således, at en del AA'er kommer fra andre byer og områder end områdets kirker, for at bevare en anonymitet, som er uhyre vigtigt for dem i forhold til helbredelsen og for at bevare deres ædruelighed.

⁵ "Til daglig eftertanke": en bog med tanker fra AA-medlemmer til AA-medlemmer; oversat fra engelsk. Anonyme Alkoholikere, 1994

Sideløbende med dette frekventerede jeg Københavns Domkirke for at deltage i AA møder (de åbne) og i særlig tilrettelagte "Sindsro Gudstjenester", der afholdes første torsdag i hver måned i kirkens "Tårnværelse", hvor temaerne er tilrettelagt ud fra AA's 12-trinsprogram. Jeg deltog i 3 gudstjenester. Her opnåede jeg via mine samtaler kontakt med et par svenskere, som inviterede mig til Sømandskirken i Malmø. Det førte mig videre til Sverige, Malmø, hvor jeg deltog i en sindsrogudstjeneste med 55 deltagere den aften. I 2011 fejrede de 15 års jubilæum. Her afholdes hver onsdag aften "Sindsro Gudstjenester", hvor det fortrinsvis er AA'er og deres pårørende, der deltager, men der er åbent for alle. Gennemsnitligt er deltagerantallet til disse gudstjenester ca. 50-100!

På Gran Canaria tog jeg først til byen i syd Arguineguin, hvor de skandinavisktalende AA'er har møder hver onsdag i den katolske kirke.

Her deltog jeg også i gudstjenesten i den Norske sømandskirke, og talte med præsten og andre kirkefolk, som efterfølgende gav mig et telefonnummer til AA gruppens koordinator, som jeg kontaktede. Jeg fik en samtale med hende. Kort fortalt her i rapporten er der mange AA grupper på øen, hvor talrige ædru alkoholikere fra de nordiske lande mødes i AA fællesskabets mange møder rundt omkring på øen. En præst fra Playa del Inglés fortalte mig, at han for ofte havde dødsfald blandt alkoholikere fra de nordiske lande. Ugen forinden havde han haft 4 handlinger for nordiske alkoholikere. Mennesker, der havde valgt at leve deres sidste tid som alkoholiker under varmere hovedstrøg med lettere og billigere adgang til at købe alkohol, hvor man samtidigt kunne gemme sig med skammen over at være havnet som alkoholiker, og måske havde opgivet at gøre noget ved sin egen helbredelse, efter gang på gang trods behandling at være "faldet i igen"!

Da jeg kom hjem til Danmark foretog jeg flere samtaler med AA'er på Lolland og Falster (fra min egen kirkes AA gruppe i Gundslev), inden jeg drog videre og bosatte mig på Stevns for at fortsætte mine samtaler og studier i dette område, stadig med fokus på AA'ernes opfattelse af den "Den Højere Magt" i AA's "åndelige" 12 trins program og undervejs imellem samtalerne at skrive indtryk og indhold fra samtalerne ned, indtil min orlov sluttede pr. 31. december 2012.

Afslutningskommentarer

Jeg er ikke færdig med skrivearbejdet, men agter løbende at skrive, når min tid er til det, sideløbende med mit arbejde.

I de mange år, der er gået siden begyndelsen af 1980'erne, hvor jeg af personlige grunde fik min interesse for dette emne og i mit medlemskab (og senere bestyrelsesarbejde) og kontakt med DCAA (Dansk Center vedrørende Alkoholisme og Andre Afhængigheder) er jeg blevet klar over, hvor stor en uvidenhed der findes om alkoholikere og alkoholisme, og hvor stor interesse mange mennesker har for emnet. Bl.a. er AA'er og deres pårørende interesserede i det historiske og bibelske og især muligheden for at læse / høre om, bevægelsernes indbyrdes historiske og "religiøse" samspil. – Eksempelvis Oxfordgruppens 4 absolutter: Ærlighed, Selviskhed, Renlighed og Kærlighed).

Så jeg var godt klar over, at mange ikke kendte til dette samspil, hvor kirkebevægelsens principper var ført over i AA's trinprogram, og jeg fik yderligere bekræftet denne antagelse undervejs i min studieorlov, da jeg

opdagede, at ca. 98 % af dem, jeg førte intense samtaler med i modsætning til alle de andre, jeg havde mødt på min vej, IKKE VAR KLAR OVER DET SAMSPIL AA OG OXFORDGRUPPEBEVÆGELSEN BYGGER PÅ.

Jeg kan ikke skrive referat af alle mine samtaler her, hvilket heller ikke er meningen med en "kort" studieorlovsrapport, men jeg vil alligevel give en fornemmelse af, hvad jeg har hørt fra forskellige mennesker, som hver dag kæmper for at holde deres ædruelighed ved lige og følger sætningen "En dag af gangen", som er slogan for AA fællesskaberne og om hvordan de opfatter / ikke opfatter "den højere magt" i AAs trinprogram mv.

Et udpluk af Anonyme (sjælesorgs) samtaler med AA'er med henblik på opfattelsen af "Den Højere Magt" i trinprogrammet

Navnene er opdigtede, da interviewene skal behandles med fortrolighed, og jeg har aftalt med de interviewede, ikke at bruge deres rigtige navne. Her er nogle få eksempler på de samtaler, jeg har haft:

Tina, 48 år, uden arbejde, førtidspension

Jeg har været ædru alkoholiker siden 2001. Jeg startede med at gå til AA møder i 1999 for at se, om det var noget for mig. På det tidspunkt drak jeg stadig og havde ikke erkendt, at jeg var alkoholiker. Jeg vidste det måske godt inderst inde, men var i en anden "tankeverden" – en sygelig tankeverden, som jeg godt kan se i dag efter min helbredelse. Jeg var også flov og pinligt berørt over de gange, hvor jeg ikke kunne finde hjem og hvor mine børn har set mig fuld.

Hvordan opdagede du AA?

Jeg havde en veninde, som gik i AA og hun spurgte mig om ikke jeg ville gå med til et møde og se, hvad der foregik. Hendes tanke var selvfølgelig at få mig til at holde op med at drikke, men det fortalte hun ikke direkte, for så vidste hun, at det ikke ville lykkes, at få mig til at gå med hende til AA møde. Jeg var i den "verden", "benægtelsesverden", hvor der "ikke var så meget i vejen med mig", hvor "jeg kun drak lidt en gang imellem..." Jeg anså bestemt ikke mig selv for at være decideret alkoholiker, men vidste godt, at jeg drak for meget.

Efter det første møde i AA fællesskabet blev jeg overrasket over den venlighed, åbenhed og ærlighed, som var på mødet. Alle talte for at sige det lige ud: "Rent ud af posen" og startede med at præsentere sig ved at sige: Jeg hedder ... og er ædru alkoholiker... De krængede hele deres privatliv ud. Jeg blev meget overrasket over den venlige atmosfære, jeg også blev mødt med som fremmed, lige fra gaden, i forhold til andre steder, hvor jeg var kommet, hvor jeg havde følt, at folk så ned på mig og som gjorde, at jeg blev ilde til mode.

Efter ca. 12 gange at have været til møderne og været passiv, men lyttende til de andre, som AA også anbefaler, før man tager stilling til om man vil fortsætte, fik jeg lyst til at begynde at arbejde med AA's 12-trinsprogram.

AA's 12-trinsprogram bliver kaldt for et åndeligt program. Hvad betyder det for dig?

Der gik lang tid før det gik op for mig, hvad åndelighed betød for mig. Jeg er døbt og konfirmeret, men det havde ikke gjort det største indtryk på mig. Min konfirmation skulle bare overstås. Jeg forstod ikke meget af det, der blev sagt, da jeg gik til præst. Det var sort snak og præsten var kedelig at høre på. Min far troede ikke på noget. Han sagde, at han var ateist, men at jeg selv skulle finde ud af, hvad jeg ville. Min mor troede lidt, men gik aldrig i kirke og talte aldrig om tro. Hun sagde, at det var en privatsag.

Jeg tænkte aldrig på, at Gud var med i mit liv. På AA's møder blev det pludselig mere nærværende for mig, når vi tog hinanden i hånden og sagde sindsrobønnen sammen. "Gud giv mig sindsro til at ... Jeg syntes, at det var mærkeligt i starten, da jeg ikke troede på nogen Gud eftersom jeg var havnet i den tilstand, så kunne der umuligt være en Gud, der passede på mig i mit liv.

Jeg fik også at vide, at man ikke behøvede at tro på en bestemt Gud ved at gå i AA, og det havde jeg det godt med, da jeg slet ikke kunne se nogen forbindelse til en Gud, da jeg startede i fællesskabet.

Da jeg begyndte at arbejde med 12-trinsprogrammet og kom til trin 3: "at beslutte, at lægge vor vilje og vort liv over til Guds omsorg – Gud, som vi opfattede ham blev jeg helt rolig – der var ingen pres udefra til at sætte mig i en bestemt bås og jeg oplevede det ikke som en religiøs sekt, som man har hørt så meget om, fx Scientology og den slags...

Langsomt i min helbredelsesproces begyndte jeg at gå med op i kirkens tårnværelse til Sindsrogudstjenester. Jeg kunne i det hele taget godt lide kirkerummet. Her fandt jeg fred og ro og en god stemning. Jeg måtte altid tænde et lys i kirkens lysglobe, som stod lige indenfor. Jer tænkte meget på de mennesker, som jeg havde forvoldt meget smerte, især mine børn, som nu er voksne. Jeg håbede sådan på, at de ville tilgive alt det onde, som jeg havde sagt og gjort i min fulde tilstand igennem mange år.

Hvordan er dit forhold til kirken?

Efter en årerække, hvor jeg havde arbejdet med trinprogrammet og havde fået en sponsor at læne mig op ad, fik jeg lyst til at bevæge mig ind i kirken igen. Nu var det til en søndagsgudstjeneste. Jeg kom til at holde af at gå til gudstjenester, men ikke med en hvilken som helst præst. Det skulle sige mig noget. Præstens prædiken måtte ikke være for højttalende, men til at forstå og med udgangspunkt i dagligdagen. Jeg "shopper" meget og går i forskellige kirker. I starten opdagede jeg også, at jeg kendte nogle af salmerne fra min skoletid og jeg elskede at synge f.eks. "Nu titte til hinanden", vistnok en Ingemann salme. Den husker jeg vi sang til min ældste datters barnedåb, så den kom pludselig til at betyde noget for mig.

Jeg genopdagede mange skønne salmer, som jeg havde sunget i min barndom. En anden salme, som også betyder meget for mig er salmen "Lille Guds barn, hvad skader dig...". Jeg ser i dag, at vi er som børn, der famler rundt i livet og nogle af os "kom til at drikke for meget" så vi simpelthen mistede os selv og blev så forvandlet af alkohol og nogle også af andre stoffer. De, som har været omkring os har ikke kunnet holde os ud... og det der i dag piner mig allermost er den flovhed og pinlighed mine børn har følt, når de har set mig fuld...

Den magtesløshed overfor alkoholen og at vi ikke kan klare vores eget liv, som det lyder i 1.trin i AA's program, gik mere og mere op for mig. Jeg indså også, hvad det betød at lægge sin vilje og liv over til Gud. Salmen, "Lille Guds barn.." blev en øjenåbner med en tekst – som jeg aldrig havde tænkt på før. Men underligt, at der skal så drastiske ting til for at lukke øjnene op...

Senere er jeg så kommet til at holde meget af andre salmer, som jeg hen af vejen har lært. Især en salme betyder meget for mig efter at have gået i AA i ca. 10 år og det er salmen: "Spænd over os dit himmelsejl..." Den salme handler jo om AA s fællesskab, hvor der i sidste vers står..."du fællesskabets Herre" for Gud er jo Vor Herre i fællesskabet. Så det er klart blevet en af mine yndlings salmer.

Jeg har fået mange venner i AA og som også er blevet kristne. Nogle mere end andre, men jeg tror, at når man har gået i AA i mange år som jeg, og arbejdet med trinprogrammet, så er det Gud og hans søn Jesus, som er med i programmet. Tingene hænger sammen for mig.

Holger, 41 år og forretningsmand

Jeg har gået i AA i 8 år og kommer der stadig. Jeg havnede selv i et alkoholmisbrug, for at komme væk fra hverdagens problemer... Jeg er vokset op på landet med en far, der drak og en syg mor. Jeg har en lillesøster, som også er misbruger og forsøger at komme ud af det, men er ikke så langt som jeg. Det er svært at hjælpe hinanden, da vi har så meget vi selv skal hjælpes med... Jeg bliver let deprimeret, men glæden har også haft trange kår... Jeg følte mig altid skyldig i hvad der foregik derhjemme. Jeg havde ondt af min mor, som havde det så dårligt og hver gang jeg tænkte på om jeg måske kunne gøre noget følte jeg en magtesløshed over hele familiesituationen. Jeg begyndte selv at drikke med vennerne i teenageårene og oplevede en lettelse inde i mig. Jeg fik det værre og værre og kunne ikke samle mig om nogen ting. Jeg gik på handelsskole, men måtte flere gange gå om, da jeg ikke kunne koncentrere mig.

Jeg kunne holde mig oppe og skjule mit alkoholmisbrug i mange år. Jeg fandt arbejde i et firma og det var her, at det hele gik galt. De opdagede, at jeg drak. Min arbejdsplads havde en alkoholpolitik og jeg fik tilbud om at komme i Minnesotabehandling og hvis ikke jeg tog imod tilbuddet ville jeg blive fyret. Jeg startede behandlingen med forskellige moduler og kom til den erkendelse, at jeg ikke kunne "redde hele verden", hvad min familie angik, men at jeg måtte tage fat i mig selv.

Som alle andre drømte jeg om, at få en familie. Det er ikke lykkedes for mig endnu pga. mit alkoholmisbrug og min skrøbelighed. Jeg arbejder meget med mit selvværd, som aldrig har været særligt stort. Vi fik altid at vide af min far, at vi ikke skulle tro, at vi var noget og når han var fuld skulle vi ikke komme i nærheden af ham, for så fik vi bank. Han blev pludselig meget aggressiv, og så gik det ud over den, som var i nærheden af ham. Næste dag var han ked af det og sagde undskyld, men kunne fortsat ikke styre det...

Hvad betyder det for dig, at AA's program kaldes for et åndeligt program?

Jeg ved det ikke.

Hvordan opfatter du "den Højere Magt"?

Jeg er ikke helt afklaret med, hvor jeg står i forhold til tro. Jeg tror på en kraft, der er større end mig. Det er vel åndelighed og højere Magt? Men jeg kan ikke forstå, at der er så meget ondt i verden, hvis der er en god Gud...??

Jeg kan godt lide at gå i kirke ind imellem, den stemning, fred og ro, der er. Jeg hører ikke særlig godt efter, hvad der bliver sagt, da jeg selv har så meget uro i mit eget hoved, men jeg holder af orgelspillet og salmerne. Det giver mig ro i kroppen. Sangen og musikken kan udtrykke mange følelser, som jeg har svært ved at formulere selv.

Jeg fortsætter min søgen. Jeg vil gerne lære noget om kristendommen for jeg kan slet ikke huske noget fra da jeg var barn. Men det er stadig vigtigt for mig at holde fast i trinprogrammet og gå til møderne, både for at holde mig selv fast i at være ædru og indtil jeg føler, at jeg har fået det bedre med mig selv og mine nærmeste, som jeg har såret. Jeg ser processen som en vej, jeg skal lære at gå, og jeg er stadig i læringsprocessen...

Jesper, 48 år og arbejdsmand

Jeg startede med at rapse som dreng. Jeg var alene med min mor og vi havde ikke mange penge. Jeg blev mere og mere kriminel og havde også fået et blandings misbrug af både alkohol og narko. Det var dyrt. Jeg lavede mange indbrud for at kunne få dækket mit behov for stoffer. Jeg tænkte slet ikke på de mennesker, som det gik ud over. Det handlede kun om at stjæle alt det, som kunne omsættes til penge. Jeg blev opdaget, fik en dom og kom i fængsel. For at gøre en lang historie kort skete der pludselig noget med mig, da jeg havde fået udgang og var ude at løbe. Det var som om, at jeg fik en "åbenbaring", at nu skulle jeg lægge mit liv om, nu ville jeg ikke være kriminel mere og leve det liv, som jeg havde levet i mange år. Jeg var også startet i AA for at få redskab til at finde mig selv igen og tage hånd om mit misbrug og dele det med andre.

Jeg arbejder stadig med trinprogrammet og går regelmæssig til møder. Jeg har været clean i nu 8 år. Jeg forsøger at hjælpe andre. Jeg har arbejde og passer mit job som jeg skal.

Hvordan opdagede du kirken?

Da jeg boede i København og gik til AA møder i Ryesgade fandt jeg også vejen ind til kirken i Ryesgade, Nazareth kirken, som lå lige ved siden af AA's mødelokale. Jeg kom i kontakt med præsten ved kirken og havde nogle gode samtaler med ham.

Jeg holder af, at gå i kirke. Det er vigtigt for mig, at prædiken er i et sprog, i "øjnehøjde" som jeg kan forstå for ellers er der ikke meget ved det.

Jeg er mødeleder på AA møderne og jeg hjælper gerne andre alkoholikere, der lider, ved at følges med dem til møderne, for at se om det er noget for dem.

Stinna, 58 år, Sverige

Jeg har været ædru alkoholiker i 12 år. Jeg kommer fast til møderne i Sverige i AA og Sindsrogudstjenesterne i Sømandskirken. Jeg har været gift og har et barn, der nu er voksen. Jeg har 2 børnebørn. Jeg har en god universitetsuddannelse og havde et godt job inden for IT-branchen, men blev fyret, da jeg havde et alkoholproblem og ikke ville erkende det. Jeg blev gift tidligt med en mand, som jeg så meget op til. Jeg anså ham for at være dygtigere og smukkere end mig. Mit barndomshjem var "farveløst", kedeligt, men trygt. Mine forældre levede nøjsomt og det samme gjorde kærligheden også. Mine forældre var gamle, da de fik mig og de var meget optaget af deres arbejde. Jeg søgte tit sammen med kammerater, for at der skulle ske noget.

Jeg gled langsomt ud i en alkoholisme uden selv at kunne se det. Mit liv var tit fest og farver. Jeg har altid været meget social og gik med til alle engagementer, som bød sig på mit arbejde og i vennekredsen. Min ex mand var forretningsmand og vi drak meget sammen. Vi skulle tit have en godnatdrink efter en travl arbejdsdag, men det blev til flere og flere igennem årene. Jeg opdagede først, at der var noget galt, når min ex mand ikke kunne komme ud af sengen om morgenen før end han havde drukket en øl. I starten slog jeg det hen og tænkte ikke nærmere over det indtil en dag, han blev syg og måtte på hospitalet. Der gik det op for mig, at vi var blevet alkoholikere, eftersom en læge fortalte os det. Jeg var fuldstændig rasende, hvad bildte han sig ind, at komme og fortælle os, at vi var alkoholikere. Det skulle han ikke blande sig i. Men på længere sigt havde hans ord alligevel gjort indtryk på mig. Jeg begyndte, at indse at jeg levede i en tilstand, hvor jeg aldrig "var mig selv" med den adfærd, som jeg lagde for dagen. Jeg skulle hele tiden bevise overfor mig selv og mine omgivelser, at jeg var en "vigtig" person og ikke "sådan at slå ud". Jeg opførte mig utåleligt i forhold til min familie, mine arbejdskolleger og venner og var altid den, som havde de rigtige meninger og dybest set ikke hørte efter, hvad de andre sagde til mig. Jeg forsømte mit barn, og min mor tog sig meget af hende. Hun vidste godt, at jeg ikke magtede opgaven og faktisk aldrig havde magtet opgaven at være mor, da jeg var så umoden, da jeg fik min datter. Jeg havde ikke den ro på mig, som skulle til. Mit selvværd var så dårligt, at jeg skulle kompensere på anden vis. I starten af min alkoholiske løbebane fandt jeg stor afslapning ved at drikke et par glas om aftenen, når jeg kom hjem fra arbejdet. Det blev til flere genstande og ikke kun om aftenen. Nu var jeg også nødt til at drikke på arbejdet, da jeg fik abstinenser i løbet af dagen. Min mand drak også og vi drak altid sammen, når vi var derhjemme. Det var vores måde at være sammen på. Nogle gange udviklede det sig til skænderier, når vi ikke kunne styre det og det blev værre og værre med den personlighedsforandring, som vi udsatte os selv for ved at drikke os fra sans og samling igennem en årerække. Vores ægteskab gik i stykker. Vi var så dysfunktionelle i vores adfærd og kunne slet ikke styre det. Min nedtur fortsatte og jeg var langtidssygemeldt fra mit arbejde indtil de en dag måtte fyre mig. Jeg kom flere gange i behandling med antabus, men snød med antabussen og drak alligevel. Det var først, da jeg var så langt ude og indlagt og en dame besøgte mig på stuen, at der skete en forandring. Damen var selv en ædru alkoholiker og vidste lige præcis, hvordan jeg havde det. Hun tilbød mig at gå med til et møde i AA. Efter 2 måneder besluttede jeg at fortsætte i AA og begynde med trinarbejdet. Jeg havde fundet nogle venner, som var i samme situation som jeg.

Hvad betyder det for dig, at AA's program kaldes for et åndeligt program?

Hvordan opfatter du "den Højere Magt"?

Da jeg startede i AA og blev klar til at arbejde med trinprogrammet havde jeg det fint med, at programmet taler om Ånd og Gud. En kærlig Gud. Jeg oplevede jo, at et menneske reddede mig, ved at række hånden ud og få mig til at ønske at holde op med at drikke. Det er jo AA's formål. Jeg er blevet overbevist om, at det

var det Jesus gjorde, da han rakte ud til syge mennesker. Det samme sker i AA og for mig er der slet ikke nogen uoverensstemmelse mellem Bibelen og AA's åndelige program. Jeg holder meget af, at gå i kirke. Især til sindsrogudstjenester og meditationsgudstjenester. Når man har været så langt ude og drukket så meget i så lang tid, at kroppen mere eller mindre har taget skade af det har man brug for meditativ ro og ord til trøst. Der er så meget, man skal rette op på i forhold til skyld og skam, som man har forårsaget overfor sin familie. Den utilregnelighed, som de har været udsat for med løgne og svigt. Der har man brug for den højere magt – Gud - til at hjælpe sig, for ellers går det ikke. Gud har ikke villet, at det skulle gå sådan fra starten, da vi blev født. Men han holder os heller ikke i snor, som en dukkefører, og det vil vi også have os frabedt, når det går os godt. Men for at blive på sporet har jeg brug for at gå til gudstjeneste, for hele tiden at få at vide, at jeg er Guds elskede barn, og at få velsignelsens kraft ned over mig og hele tiden huske på Guds nåde over mig og takke ham for at jeg er i live og, at et menneske har hjulpet mig til at nå dertil, hvor jeg er i dag.

Jeg kommer også i Københavns Domkirke. Jeg holder meget af at komme i natkirken og ind imellem deltage i sindsrogudstjenesterne, som er anderledes bygget op i Danmark end i Sverige.

Har du en yndlingsalme?

Ja, jeg har faktisk 2 nyere danske salmer, som jeg holder meget af: Den ene er nr. 68: "Se, hvilket menneske, se, hvilket sind" (af den danske salmedigter, Hans Anker Jørgensen 1987) og så så salme nr. 29: "Spænd over os dit himmelsejl" (af Leif Rasmussen fra 1988).

Per, 47 år, Gran Canaria

Jeg har været ædru alkoholiker i 7 år. Jeg kommer i AA i Danmark og her på Gran Canaria, når jeg opholder mig her i længere perioder p.g.a. mit arbejde. Du vil gerne vide noget om, hvordan jeg ser på

Åndelighed og hvordan jeg opfatter den og den Højere Magt i programmet?

For mig er hele anonymiteten i AA udtryk for åndelighed. Her kan man komme, gå til og fra som anonym. Det har jeg brug for. Jeg er meget flov over, at have været alkoholiker i ca. 20 år og alt det forbandede, som det har medført for mig personligt og for min familie. I AA kan jeg være sammen med ligestillede og genkende mig selv i mange af de historier, som bliver fortalt og jeg arbejder på at blive helbredt.

Jeg lærer også, hvad ydmyghed betyder. Jeg har altid været ham, der mestrede al ting og altid var fremme i skoen, med færdigpakkede løsninger, selvom løsningerne måske slet ikke var gode løsninger.

Jeg fik mange tærsk som barn. Min far var sadist. Min mor var svag og greb aldrig ind. De er begge døde i dag af cancer. Jeg begyndte at drikke, da jeg var ca. 16 år. Mine 2 andre store søskende – der er henholdsvis 12 og 14 år mellem mig og mine søskende – flyttede til en anden landsdel for at blive fri for at skulle tage sig af mig, da jeg var en efternøler.

Jeg har været gift i 3 år. Ægteskabet holdt ikke p.g.a. mit alkoholforbrug. Jeg fik en søn, som jeg ikke ser; men jeg sender gaver til ham til fødselsdage og jul.

Jeg holder af at være på Gran Canaria i vintermånederne sammen med en masse andre skandinaviske mennesker, som kæmper samme sag, som mig, om at holde sig ædru.

Jeg mediterer en del. Jeg hælder meget til den buddhistiske tankegang om at tømme sindet. Jeg er kristen, døbt og konfirmeret, men praktiserer ikke min tro. Jeg er overbevist om, at AA's program har mange lighedspunkter med kristen tankegang, men jeg tænker ikke så meget over det, blot at jeg kan holde mig ædru ved hjælp af at komme til møderne i AA og dele erfaring, styrke og håb, som der står med de andre i fælleskabet, uanset, hvor jeg er i verden.

Kommer du i den katolske kirke i Arguinequin, når der er norsk gudstjeneste?

En meget sjælden gang har jeg været der. Det var sammen med en pige, som jeg havde mødt, som gerne ville til gudstjeneste. Det er meget hyggeligt at gå til gudstjeneste og et meget levende gudstjenesteforløb med megen sang. Men jeg kommer til at kede mig, da jeg synes, at gudstjenesten er for lang.

Har du en yndlingssalme?

Ja, det har jeg faktisk. Det er en af de nye salmer, som præsten foreslog, at vi skulle synge til min mors begravelse på Sjælland. Det er salmen; "Du, som har tændt millioner af stjerner". Den er smuk og så kan man forstå teksten i forhold til mange andre salmer, især de gamle salmer, som ikke siger mig noget.

Tak for orloven!

Nina Morthorst